

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิต
ผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
Development of a Teaching Model for the delivery
of Creative abilities for mathayomsuksa two students.

สุดา อุณยานาม¹, ภูษิต บุญทองเลิง², และประสพสุข ฤทธิเดช³

Suda Ounyanam¹, Poosit Boontongtherng², and Prasopsuk Rittidejand³

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์ ประจำหลักสูตร สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Doctoral Student of Program in Curriculum and Instruction Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University

²Lecturer from the Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding Author Email: sudaaoon@gmail.com

Received: 18 January 2021

Revised: 4 February 2021

Accepted: 11 February 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบประเมินความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนรัง จำนวน 16 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนแบบ IDEATE MODEL แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม I = Information: การทำให้ตระหนักรู้รายละเอียด ขั้นที่ 2 การดำเนินการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม D = Design: ร่วมกันคิดเพื่อออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ E = Emphasize: มุ่งมั่นให้ความสำคัญต่องานที่ได้รับมอบหมาย และขั้นที่ 3 การวัดผลประเมินผลและเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ประกอบด้วยกิจกรรม A = Assessment: การวัดและประเมินผล T = Thought: การคิดเชื่อมโยงเพื่อต่อยอดผลงาน และกิจกรรม E = Exhibitions: การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน และ 2) ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีทักษะกระบวนการทำงานเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบแผน, การเรียนการสอน, ผลงานเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purposes of the study were 1. to develop a teaching Model for the delivery of creative abilities for mathayomsuksa two students, 2. to review the implication of delivery of creative abilities for mathayomsuksa two students. The research employed the mixed method of research included quantitative research and

quality research. The target consisted educational 16 students students of mathayomsuksa two students studying in Ban Nonrung school by purposive sampling. The instruments were a teaching and learning model to enhance the ability to produce creative works for mathayomsuksa two students, Creative assessment. The statistics used in data analysis were Percentage, Mean and Standard Deviation. The findings are as follows :

1) The results of the development of the teaching and learning model to enhance the ability to produce creative works for mathayomsuksa two students. Teaching and learning model an IDEATE MODEL, divided into 3 stages: Step 1, teaching preparation. It consists of activities I = Information: raising awareness of details. Step 2 the teaching process consists of 2 activities: D = Design: Collaborate to design creative work and E = Emphasize activity. The 3rd step of assignment consists of activities A = Assessment, measurement and evaluation activities, T = Thought, linking thinking to build on the work and activities E = Exhibitions, is when the students present their works to others. 2) The results of using the instructional model to enhance the creative productive ability for mathayomsuksa two students, consisting of 16 students, Students have more than 70 percent creative productivity and process skills to increase their ability to produce more than 70 percent creative work.

Keywords: Development Model, Teaching and Learning, Creative abilities

บทนำ

การจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็งสามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง โดยพัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการการเรียนรู้ให้หลากหลายทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และนันทนาการที่ครอบคลุมทั้งศิลปะ ดนตรี กีฬา วัฒนธรรม ศาสนา ประชาธิปไตย ความเป็นไทย และเรื่องอาเซียนศึกษา ให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียน และสร้างนิสัยใฝ่รู้มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าและรับฟังความเห็นของผู้อื่น และการต่อยอดสู่ความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น.46) นอกจากนี้สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดในมาตรฐานที่ 4 คือ นักเรียนจะต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของนักเรียน เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ข้อ 2 คือ ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.6)

จากการจัดการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ หากคนในสังคมมีความคิดสร้างสรรค์สูงก็จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว คนที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นที่ต้องการในสังคม การพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งจะทำให้เกิดผลผลิตงานสร้างสรรค์ที่หลากหลายของสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้เพราะความคิดสร้างสรรค์จะมีอยู่ในตัวทุกคน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอยู่นั้นได้ถูกกระตุ้น ฝึกฝน ส่งเสริมด้วยวิธีการใดบ้าง และ

ประการสำคัญมีความต่อเนื่องหรือไม่ เพราะคุณภาพของความคิดสร้างสรรค์นั้นขึ้นอยู่กับการใช้ไม่ใช่ว่ามีเท่านั้น ดังนั้นกระบวนการฝึกฝนทักษะการคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สมควรได้รับเพื่อให้บุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ดังที่อรรถ วัฒนกุล (2553, น.36) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ทุกเพศทุกวัยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายพร้อมทั้งวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นท้าทายให้นักเรียนต้องการมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองโดยใช้ความสามารถในการคิดภายใต้บรรยากาศที่เป็นอิสระไม่เคร่งเครียดกับกฎระเบียบจนเกินไป การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจริงจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นต้น

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานปัญหาและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จังหวัดร้อยเอ็ด จากการตอบแบบสอบถาม มีปัญหา ได้แก่ ข้อ 1 ปัญหาผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาไม่เข้าใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการใช้หลักสูตร ไม่ได้ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคม หรือท้องถิ่นของตนเอง และที่สำคัญยังไม่มีรูปแบบการเรียนการสอนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ใช้ในโรงเรียน ข้อ 2 ปัญหาของครู คือ (1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่เน้นกระบวนการให้นักเรียนได้พัฒนาในด้านการคิดโดยเฉพาะการคิดสร้างสรรค์ ไม่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 84 (2) ครูขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 80 (3) รูปแบบการสอนครูเน้นการสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน ข้อ 3 ปัญหาศึกษานิเทศก์ พบว่า ครูไม่วิเคราะห์ตัวชี้วัดกับจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรระบุไว้ และข้อ 4 ปัญหาของนักเรียน ขาดการคิดหลากหลายรูปแบบ ร้อยละ 75 และปัญหาของนักเรียน พบว่าขาดการคิดหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ (1) การคิดละเอียดลออ ร้อยละ 83.37 (2) การคิดริเริ่ม ร้อยละ 79.58 (3) การคิดยืดหยุ่น ร้อยละ 76.09 และ (4) การคิดคล่องแคล่ว ร้อยละ 68.79 และมีปัญหาด้านบุคลิกภาพ นักเรียนไม่มีความอยากรู้อยากเห็น ร้อยละ 80 และขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่กล้าแสดงออก ร้อยละ 70 (สุดา อุ่นยะนาม, 2561, น.86)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในหลักสูตรสาระเพิ่มเติม โดยนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนานักเรียนได้ผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์และมีทักษะกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 90 คน ที่ได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่มชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จาก 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด โรงเรียนบ้านนาโพธิ์ โรงเรียนบ้านเล่า โรงเรียนบ้านธรรมจารีนิवास โรงเรียนบ้านหัวโนนตาลโรงเรียนละ 18 คน กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 11 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนรัง จำนวน 16 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่เรียนในรายวิชางานประดิษฐ์ ซึ่งเป็นรายวิชาสาระเพิ่มเติมในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน และกลุ่มทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน ปีการศึกษา 2561

2. เครื่องมือวิจัยในการวิจัย ได้แก่ แบ่งเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2 คือ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ คู่มือการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนด้วยทักษะกระบวนการทำงานงานประดิษฐ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ครู เพื่อจัดทำร่างรูปแบบการเรียนการสอนผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ 2) การเก็บข้อมูลผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น และศึกษาทักษะกระบวนการทำงานการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ 2) วิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน ตามเกณฑ์ร้อยละ 70 4) วิเคราะห์ผลการศึกษาทักษะกระบวนการทำงานการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์การศึกษาริบทสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของครูผู้สอน (N = 11) และนักเรียน (N = 90)

รายด้าน	ครูผู้สอน			นักเรียน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านปัญหา	4.33	0.45	มาก	4.58	0.44	มากที่สุด
ด้านความต้องการ	4.57	0.49	มากที่สุด	4.57	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.45	0.55	มาก	4.58	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของครูผู้สอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (4.45) ในส่วนของนักเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.58)

1.2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์การสร้งโครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักการและเหตุผลจำเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาสภาพปัญหาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน จำเป็นในการพัฒนาความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ 1.1) ผลงานมีความแปลกใหม่ 1.2) ผลงานประณีตสวยงาม 1.3) ผลงานมีความสมดุลและเกิดประโยชน์ 1.4) ผลงานมีความหมาย ทักษะกระบวนการทำงานเลือกใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อการสร้างผลงาน ลงมือผลิตผลงานตามขั้นตอน ทำงานด้วยความมุ่งมั่น อดทน การแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล รูปแบบการสอนที่สังเคราะห์ขึ้นคือ IDEATE MODEL

2) ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (4.29) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งแสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนได้

3) ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นรูปแบบการสอนแบบ IDEATE MODEL มีขั้นตอนการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ขั้น คือ I = Information: ขั้นที่ 1 การทำให้ตระหนักผู้รู้ละเอียด (รับรู้ข้อมูล) 2) การดำเนินการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ขั้น คือ D = Design: ขั้นที่ 2 ร่วมกันคิดเพื่อออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ (คิดว่าจะออกแบบอะไรอย่างไร) และ E = Emphasize: ขั้นที่ 3 มุ่งมั่นให้ความสำคัญต่องานที่ได้รับมอบหมาย และ 3) การวัดผลประเมินผล และเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้น คือ A = Assessment: ขั้นที่ 4 การประเมินผลงาน (ร่วมกันประเมินผลงาน) T = Thought: ขั้นที่ 5 การคิดเชื่อมโยงเพื่อต่อยอดผลงาน และแสดงผลงาน (คิดเพื่อสร้างคุณค่าผลงาน) และ E = Exhibitions: ขั้นที่ 6 การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน (นำสู่การเยี่ยมชมและเผยแพร่ผลงาน)

3. ผลการวิเคราะห์การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการวิเคราะห์ค่าที (t-test dependent Sample)

รายการ	ก่อนเรียน		ร้อยละ	หลังเรียน		ร้อยละ	t	P-value
	$\bar{x}$	S.D		$\bar{x}$	S.D			
1. ผลงานแปลกใหม่	14.19	1.72	59.11	19.00	1.32	79.17	7.13	0.00
2. ผลงานสมดุลมีประโยชน์	13.31	1.54	55.47	18.31	0.70	76.30	12.46	0.00

3. ผลงานประณีต	14.50	2.63	60.42	20.13	1.59	83.85	7.32	0.00
4. ผลงานมีความหมาย	14.56	1.41	60.68	18.19	1.17	75.78	6.99	0.00
เฉลี่ยรวม	14.56	1.83	58.92	18.91	1.19	78.86	8.48	0.00

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยรวมก่อนเรียน (14.56, ร้อยละ 58.92) และค่าเฉลี่ยรวมหลังเรียน ($\bar{X} = 18.91$, ร้อยละ 78.86) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นทั้งโดยภาพรวมและในทุกด้าน

ตารางที่ 3 คะแนนทักษะกระบวนการทำงานตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ทักษะกระบวนการ	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	รวมคะแนน 192 คะแนน	ร้อยละ 70	แปลผล	
						ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. การวิเคราะห์งาน	55	49	51	155	80.73	✓	
2. การวางแผนงาน	51	52	49	152	79.17	✓	
3. การปฏิบัติงาน	52	53	53	158	82.29	✓	
4. การประเมินผลงาน	48	54	51	153	79.69	✓	
รวม	206	208	204	618	80.47	✓	

จากตารางที่ 3 การศึกษาทักษะกระบวนการทำงานการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลการเรียนรู้ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 80.47 และนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีลักษณะเป็น IDEATE MODEL แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การเตรียมการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม I = Information: การทำให้ตระหนักรู้รายละเอียด ชั้นที่ 2 การดำเนินการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม D = Design: ร่วมกันคิดเพื่อออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ E = Emphasize: มุ่งมั่นให้ความสำคัญต่องานที่รับมอบหมาย ชั้นที่ 3 ประกอบด้วยกิจกรรม A = Assessment: การวัดและประเมินผล T = Thought: การคิดเชื่อมโยงเพื่อต่อยอดผลงาน และกิจกรรม E = Exhibitions: การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีทักษะกระบวนการทำงานเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนรัง เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การพัฒนาแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาบริบทสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.45) และผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (4.58) ซึ่งครูผู้สอนและนักเรียนมีความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้ครูผู้สอนและนักเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมคือการท่องจำและปฏิบัติตามที่ครูผู้สอนได้สั่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางความรู้ ทำให้การจัดการเรียนขาดจินตนาการและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำมาซึ่งการสร้างทักษะและกระบวนการทำงาน ทั้งกระบวนการทำงานในรูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ การระดมสมองช่วยกันแก้ปัญหาจนถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับภารดี กำภู ณ อยุธยา (2560) ผลการวิจัยแสดงข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำไปสู่การวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและพัฒนาแบบการเรียนรู้อุบัติการณ์กับบริบทของเด็กที่มีความสามารถพิเศษต่อไป และยังสอดคล้องกับแนวคิดของชลิต กังวาราวุฒิ (2557) ที่กล่าวว่าผลงานสร้างสรรค์หมายถึงผลงานที่ได้ลงมือสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการคิดจากข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษา จากประสบการณ์ความทรงจำ วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีในการสร้างสรรค์ จนได้ผลงานทั้งภาพ 2 มิติ และ 3 มิติ กำลังเสนอเฉพาะตนของผู้สร้างสรรค์เพื่อประเมินผลจากผลงานความคิดสร้างสรรค์ใน 4 ด้านคือ แนวความคิดริเริ่มแปลกใหม่ (Concept) การจัดองค์ประกอบ (Composition) มีเอกลักษณ์เฉพาะตน (Style) สมบูรณ์ ของผลงาน (Complete project)

1.2 การพัฒนาแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3 ชั้นได้แก่ ชั้นที่ 1 การเตรียมการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน I = Information: การทำให้ตระหนักรู้รายละเอียด ชั้นที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการสอน D = Design: ร่วมกันคิดเพื่อออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ E = Emphasize: ชั้นที่ 3 มุ่งมั่นให้ความสำคัญต่องานที่รับมอบหมายชั้นที่ 3 การวัดผลประเมินผล และเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ A = Assessment: การประเมินผลงาน T = Thought: การคิดเชื่อมโยงเพื่อต่อยอดผลงาน และแสดงผลงาน E = Exhibitions: การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน และผลการตรวจสอบ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (4.29) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิตรา บุญแจ้ง และคณะ (2559) พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตเพื่อพัฒนา แนวคิดและความคิดสร้างสรรค์เรื่องวัสดุของนักเรียนชั้น ประถมมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ชั้นที่ 1 ขั้นสำรวจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ชั้นที่ 2 ระดมความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ชั้นที่ 3 ขั้นเลือกประเด็นปัญหาหลักที่ได้จากการระดมความคิด ชั้นที่ 4 ขั้นระดมความคิดเพื่อหาแนวทาง

แก้ปัญหา ชั้นที่ 5 ชั้นสร้างเกณฑ์ประเมินแนวทางแก้ปัญหา และชั้นที่ 6 ชั้นประเมินแนวทางแก้ปัญหาเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

2. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.1 การเปรียบเทียบความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมก่อนเรียน (14.56, ร้อยละ 58.92) และค่าเฉลี่ยรวมหลังเรียน (18.91, ร้อยละ 78.86) ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ของการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดาวรุ่ง อยู่ยั้งยืน (2557, น.210) พบว่า 1) นักเรียนจำนวนร้อยละ 76.92 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 74.87 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนจำนวนร้อยละ 73.08 ของนักเรียนทั้งหมด ได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ร้อยละ 73.96 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุขุมลย์ อนุเวช (2558) ที่ได้พัฒนาการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งปรากฏผลว่าสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ และผลการวิจัยของสุลิษฐ์ ประกิจ (2558) ที่พบว่า การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด มีความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบรวมมือและฟังความคิดเห็นมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้กับการจัดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

2.2 การศึกษาทักษะกระบวนการทำงานการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มกันปฏิบัติงานตามเนื้อหา ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กระบวนการการทำงานสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ 2) กิจกรรมงานประดิษฐ์วัสดุท้องถิ่นงานแกะสลักสร้างสรรค์ผลงานหลายแบบ ผักผลไม้ ใบตอง 3) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแสวงหาคำตอบการค้นพบตนเองและการสร้างสรรค์ผลงาน จากการเรียนรู้ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละด้านรวม 80.47 ซึ่งผ่านร้อยละ 70 การฝึกฝนทักษะกระบวนการทำงานนั้นส่งผลให้นักเรียนที่ผ่านการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 70 ทักษะกระบวนการดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ด้วยการสร้างผลงานเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่มีทักษะกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน ผ่านการวิเคราะห์งานอย่างรอบด้าน มีการวางแผนงานอย่างเป็นขั้นตอนตอนแต่ต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้าย การร่วมมือกันในภาคปฏิบัติงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานกันตามถนัดของแต่ละบุคคล และประเมินผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ที่พบว่า การคิดเชิงสร้างสรรค์นี้เป็นความคิดเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นความคิด ที่นำความล้มเหลวในอดีตมาเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาการ เป็นความคิดที่ช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่งผลช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์แบบต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาทักษะได้ครบทุกด้าน เช่น ทักษะด้านงานประดิษฐ์ ทักษะงานแกะสลัก ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น

1.2 การประเมินความสามารถทักษะกระบวนการทำงานควรมีกระบวนการประเมินที่มีความเป็นปรนัยและมีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ทักษะการคิด การวิเคราะห์แยกแยะ การทำงานร่วมกันเป็นทีม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้แบบทักษะกระบวนการทำงานการผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์ ร่วมกับรูปแบบการจัดเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). *การคิดเชิงสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ชักเชสมีเดีย.

สุธีรัชต์ ประกิจ (2558). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามกระบวนการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาการสร้างงานแอนิเมชัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

ชลิต กังวารารุฒิ. (2557). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบคิลป์วิถีผ่านคลาวด์เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมผลงานสร้างสรรค์ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ดาวรุ่ง อยู่ยั้งยืน. (2557). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภารดี กำภู ณ อยุธยา. (2560). *การศึกษาการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุขุมาลย์ อนุเวช (2558). *พัฒนาการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุจิตรา บุญแจ้ง, ปฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง ศุภกิจ, และอาชีวะ วานิช. (2559). *การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่อง การนำความร้อนของวัสดุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2559 (RSU National Research Conference 2016)* (น. 901-909).

อรชร วัฒนกุล. (2553). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Beghetto, Ronald A. (2006). "Creativity Self-Efficacy: Correlates in Middle and Secondary Student" *Creativity Research Journal*, 18(4),447-457.

Temple, Charles; et al. (2004). *The Beginning of Writing*. (3ed). Massachusetts: A Simon & Schuster Edward.